

adoleſcentibus magnas extorquent obligationes; Eis etiam coniungendo aliquos ex illis Notarijs, & proxenetis, qui ſint huiusmodi implicitorum furtorum mediatores, & operarij .

9 Conſuet quoque huiusmodi truſſas & fraudes, nimium benigna Romanæ Curia praxis, pietati quidem, ac etiam iuris intentioni innixa, non tamen adeo de facili, ac generaliter practicanda, ut pote aliquorum malorum productiua, ſuper ſuppeditatione ſcilicet alimentorum faciendâ per creditores carceratis debitoribus, qui propterea libenter, eam hilarem vitam cum alijs eiſdem genij ſocijs, ibi creditorum expenſis ducunt, atque ſemel liberati, ſtudent alia debita contrahere, ut idem ſequatur, vnde propterea creditores duplex ſentiunt damnum, duplicemque iacturam; Et per conſequens quando agatur de debitis, in quibus creditor in bona fide ſit, & excuſabilis cum huiusmodi debitoribus, quos aliqua inſperata infortunia non excuſant, ſanctius eſſet praticare aliquarum nationum antiquos rigores, qui apud hiſtoricos leguntur, ſive iuris communis axioma, quod qui non habet in aere, luat in corpore .

10 Cumque eadem Curia benignitas, ex eo proueniens quod à Prælatiſ & viris eccleſiaſticis conſtituta ſit, determinauerit, ut eadem alimentorum obligatio Chriſtianiſ creditoribus incumberet erga debitores hæbreos, quali quod iſti dicantur ciues, & de populo, atque potiri debeant priuilegijs, ac fauoribus per leges vel ſtylos inductis, quamuis æquitatis motiuum habeant C; Atque Vrbanus VIII. id incongruum reputaret, ideoque ipſorum Hæbreorum Vniuerſitatem ad hoc onus obligauerit D; Hinc proinde ſunt frequentes fraudes, & colluſiones, ob quas Chriſtianiſ creditores potius ſeuere puniri deberent, quoniam præſertim fundacarij mercatores, illis hæbreis, quos ſciunt pauperes ac minus idoneos, pro alterato pretio, credunt merces à vetuſtate vel à tineis attritas, ſub hac ſpe, quod Vniuerſitas ne alimentorum ſumptum patiat, quandoque magis expedire putat debitum ſoluere, vel aliàs cum creditore ſe concordare .

Frequentes autem oriri ſolent controuerſie iuriſdictionales; Vel principaliter pro maiori competentia fori; Vel incidenter pro validitate actorum, & præſertim executionum, & ſubſtationum; inter dictum Præſidem carcerum, & Iudices ordinarios, à quibus relaxata fuerint mandata, quorum vigore carceraſio ſequuta ſit, aliaque incidentia reſultant, ſuper quibus, magis verò, ac potiſſimum pro cauſis criminalibus, de quibus meum non eſt agere, ut pote extra propriam ſpheram, amplum ædidiſt volumen ſupra enunciatus Scannarola, cui titulus eſt *de viſitatione carceratorum*, ubi de plerisque videri poterit, ad hanc materiam viſitationis carcerum ſpectantibus, & de quibus raro qualificatis Aduocatiſ in Curia agere occaſio ſuppedit, cum ſint negotia Curialium ſpheræ minoris ac diuerſe .

De Tribunali Signaturæ Papæ, quæ Gratia dicitur.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**E antiquo ſtatu Signaturæ .
- 2 Quot, & quales erant Reſerendarij .
- 3 De antiquis eorum prærogatiuis .
- 4 Quod eſſet munus lucriſum .
- 5 Quid contineat Signaturæ gratia .
- 6 Quando fiat, & cum quorum Cardinalium interuentu, & quomodo .
- 7 Quinam Prælati, & officiales interueniant .
- 8 Quomodo commiſſiones proponantur .
- 9 Quomodo votentur, & quando .

P.2.Relat.

R

To An,

- 10 An, & qui loquantur ultra votantes.
- 11 Quot commissiōnes in totum proponantur.
- 12 De commissiōne appellatione remota.
- 13 Ex qua causa id concedatur.
- 14 Clausula appellatione remota intelligitur de friuola.
- 15 De cumulatione petitorij cum possessorio.
- 16 De commissiōne pro reiectione attentatorum.
- 17 De aperitione oris.
- 18 De eodem, & de duplici specie.
- 19 De sanatione censuum.
- 20 De sanatione aliquorum defectuum, & quando intret.
- 21 De sanatione defectuum iudicialium, & præsertim citationis.
- 22 De restitutione in integrum aduersus re iudicatam.
- 23 De quæstionibus competentie fori, & de alijs ad hanc Signaturam.
- 24 Papæ declarationi in signatura deferatur.
- 25 De causis appellationum à Consilio Religionis Hierosolymitana.
- 26 Quare istæ commissiōnes non signentur nisi per Signaturam gratiæ.
- 27 Declaratur in quibus causis id procedat.
- 28 De recursu ad Signaturam, & concessione superseñoria.
- 29 De modo informandi Signaturam gratiæ & Papam.
- 30 Aduersus resolutiones non solet dari noua audienti.
- 31 De commissiōnibus gratiosis.
- 32 De commissiōnibus, quæ signantur in Camera.
- 33 De modo rescribendi Iudici cum clausula arbitrio.
- 34 Quid id operetur.
- 35 De differentia inter rescripta Signaturæ gratiæ, & iustitiæ.
- 36 Quod sit oportunum habere frequenter Signaturam, & de ratione.
- 37 De Præfeco huius Signaturæ.
- 38 In quibus Signatura Gratia se non ingerat.

DISC. XXX.

Imium longa, & inutilis digressio esset, recensere; Tribunalium vtriusque Signaturæ introductionem, ac distinctionem, earumque antiquum stylum, seu praxim valde diuersam, dum ex supra insinuatis, præsertim agendo de Dataria & Dataria, quamplura negotia gratiosa, vel quæ aliàs per organum Dataria, cum supplicationibus Papæ manu signatis nunc expediuntur; Imò & quamplura alia ad regimen temporale pertinentia, quæ per organum Thesaurarij generalis, vel aliorum officialium explicantur, cum chirographis Papæ manu signatis, cadebant sub hoc genere Signaturæ, præsertim Gratia; Etiam ea, quæ explicantur in Consistorio per organum, seu ministerium Vicecancellarij.

Minusque habebatur vsus simplicium Referendariorum in tam copioso & esfrenato numero Prælatorum cuiuscumque generis personarum, ut de præsentibus, fortè sub alicuius reformationis necessitate habetur, adeò ut status prælatitius, quodammodo vilescere incipiat, & cum ea contradistinctione inter Prælatos votantes, et alios qui ad differentiam dicuntur simplices referendarij, quoniam aderant solum illi, qui gerebant eas partes, quas hodie gerunt Votantes in quodam præfinito nimiumque moderato numero, qui neque ad hodiernum solum Votantium ascendebat; Atque hinc sequebatur, quod in magna erat existimatione, magnisque potiebantur præeminentijs, & prerogatiuis, etiam supra Prothonotarios, ac Rotæ Auditores, & Camera Clericos; Et meritò quidem, cum essent Papæ collaterales, ac immediati Consiliarij.

Item antiqui scriptores præsupponunt, quod hoc munus notabilia præferret emolumenta, licita & publica, vltra alia considerabilia, quæ producebant munerata, quæ vtpotè in eculentis, & poculentis consistunt, licita reputabantur; A

Et

A. Gomes in compend. vtriusque Signaturæ post quæst. 16. in regul. de non iudican. iuxta form. supplicationis.

Et tamen hodie istud munus Votantis vtriusque Signaturæ, nullum penitus producit emolumentum, minusque fortè existimationem considerabilem, nisi circa aliquod, tale quale litigantium, vel Curialium inferioris classis obsequium, pro aliqua benevolentia captanda, adeò ut reputetur in Prælati infortunium, ad istud munus peruenire; Talis est rerum mundi vicissitudo, ac temporum immutatio.

Attento igitur hodierno statu (cum de antiquo, curiosus apud illorum temporum scriptores de facili inspicere valeat), Vtriusque signaturæ Tribunalia inter se distincta sunt, quorum vnum dicitur Signaturæ Sanctissimi, seu Gratia, quod sonat in idem; Et alterum dicitur Signaturæ Iustitiæ.

De primo autem in præsentibus agitur, de altero autè *disc. sequenti*; Atque quatenus ad illud pertinet, continet quædam publicam seu solemnem functionem, seu congregationem, quam ipsemet Papa per quandam speciem parui Consistorij in eius palatio tenet, pro discussione aliquarum precum vel supplicationum, quæ sibi porriguntur, an scilicet, & quomodo eas signare, vel potius recipere debeat; Si quidem, iuxta consuetum Curie ordinem qui ad Papæ placitum est variabilis, eodem modo, quo de Consistorio dictum est, bis in mense, & sic alternatis hebdomadis, inter Consistorium, & hanc Signaturam, feria tertia, quæ martis vulgo dicitur, de mane, in vna ex aulis interioribus palatii, Papa sedet, quadam parua tabula ante ipsum posita, cum atramentario, aliisque instrumentis oportunis ad scribendum, & subscribendum, eiq; a duobus lateribus assistunt, aliqui Cardinales in numero competentis pro eius arbitrio huic Congregationi adscripti, sedentes in scabellis capite cooperto ad formam Consistorij; Cum ea tamen differentia, quod in Consistorio assistunt, cum habitu magis solemniori, nempe cum cappa supra rocchetto; In ista verò Congregatione, prout in alijs omnibus supra enunciatis, quæ fiant coram Papa, assistunt cum consueti habitu, quo vtuntur incedendo per Urbem, nempe cum rocchetto, mantelletta, & mozzetta, sine tamen pallio, quod in actibus priuatis deserunt; Cardinales verò nullum proferunt votum, nisi quatenus eorum aliqui per ipsum Papam in-

terrogentur, quod nunquam, vel nimium raro contingere solet, respectu illorum Cardinalium, qui non ratione officij interueniunt, sed solum ut præsentent assistentiam Papæ pro eius maiestate, Loqui autem solent, ex officio, vel interrogati, illi Cardinales, qui in Signatura interueniant ratione officij, vnde propterea eis incumbat certiorare Papam de aliqua circumstantia in causa, quæ pertinet ad eius officium vel Tribunal, ut (ex gr.) sunt Cardinales Vicarius, & Camerarius, Præfectus Signaturæ Iustitiæ; Ac etiam Præfecti Congregationum Cardinalitiarum de quibus supra, eodem modo quo habetur infra de ihs Prælati, qui ratione officiorum, vel Tribunalium assistunt; Et est quoque Datarius quando sit Cardinalis.

Post Cardinales stant, capite discooperto, cum rocchetto, mantelletta, & birretto in manibus, illi duodecim Prælati seniores, qui votantes dicuntur, tanquam Papæ assessores, vel consiliarij, eorum votum prolaturi, quatenus Papæ placeat ac videatur illud exquirere; Ac etiam assistunt, pariter stantes, & capite discooperto, eodem prælatitio habitu induti, quamplures officiales, nempe; Auditor Camera, & Thesaurarius, qui stant proximiores Papæ, post eius sedem, vnus à dextris & alter à sinistris; Item Datarius si est Prælati; Decanus Rotæ, vel eo impedito Prodecanus; Decanus Camera vel eius loco Prodecanus; Vicegerens Vicarij; Vnus Prothonotarius; Duo Locumtenentes Auditoris Camera; Regens Cancellariæ; Vnus ex Abbreviatoribus de parco maiori; Et Auditor Camerarij; Et in summa illi Prælati, qui sint in Curia iudices ordinarij, siue de aliquo Tribunali, ad effectum, ut quando tractetur de causis, ad illud Tribunal pertinentibus, certiorare valeant Papam, eiusque Assessores de causæ statu, vel de motiuis, ex quibus, facta vel non facta sit aliqua prouisio, aduersus quam vna Partium ad Papam recurrat.

Vltra istos Prælatos, assistunt plerique alij, nempe Auditor domesticus Papæ tanquam eius adiutor in causarum studio si factis, beneque informatus, ut contingente in relatione, vel discussione causæ, aliqua facti dubitatione, possit ipsum Papam certiorare; Ac etiam interueniunt illi tres Prælati, qui ad differentiam se-

niorum habentium, votum qui propterea, ut supra, appellantur Votantes, dicuntur simplices Referendarij, qui causas vel commissiones proponere debent; Prout etiam introducuntur illi tres Prælati, qui iuxta ordinem turni, proponere debent causas in proxima sequenti signatura, nullam peragentes functionem, sed ad solum effectum, ut instruatur ad illam functionem bene peragendam.

Singuli itaque dicti tres Prælati, iuxta eorum ordinem, approximantes tabule, quæ est ante sedem Papæ, eidem (ea quæ decet reuerentia, & humilitate), ordinatum, singulas sibi distributas, vel incumbentes commissiones proponunt, referendo quo breuius fieri potest, latino eleganti, sed laconico sermone, facti seriem, ac oratoris petitionem, & oppositoris exceptiones, absque tamen proprii voti prolacione; Hicque peractis, in qualibet commissione; Vel Papa, nullum exquirendo votum rescribit de reiectione cum consueto verbo *nihil*; Vel de signatura cum clausulis sibi beneuolis, unde propterea proceditur ad propositionem alterius commissionis; Aut quando ipsi placeat, de super à dictis duodecim Prælatibus exquirat, votum, quod prius profertur à dicto Prælato, qui commissionem proposuit (et qui propterea Ponens appellatur) deindeque à præfatis duodecim Votantibus, inter quos, more Tribunalium collegiatorum, votorum discordiæ, vel disputationes, pro causa discussione haberi solent, proferendo pariter votum quod breuius fieri potest, cum eodem eleganti, & laconico latino sermone; Et postquam numeratis votis prodierit resolutio à maiori parte, tunc in arbitrio Papæ est, illud votum sequi, vel non sequi, aut diuerso modo rescribere; Siue tunc non rescribendo, sibi reseruare resolutionem dandam in Camera, per organum Auditoris, dum istud est votum merè consultium.

Et quando in singularum commissionum propositione, vel discussione, contingat, ut aliquis ex dictis Cardinalibus qui interueniunt, nomine sui Tribunalis, vel ad Papæ interrogationem, vel ex officio ad sui Tribunalis defensionem, sit

ac stando, & capere discooperto, eodem modo quo iidem Cardinales, singulariter alloquuntur Papam in Consistorio; Si verò sunt Prælati, petita etiam venia, cum maiori reuerentia, & obsequio, alloquuntur genuflexi.

In isto autem congressu, proponuntur in totum triginta commissiones; Decem scilicet per quemlibet Prælatum, ex quibus distributiue, quinque sunt super causis contentiosis, altera Parte audita, & contradicente; Et quinque sunt super negocijs merè gratiosis absque contradicente.

Ex genere contentiosarum sunt illæ petitiones, super quibus, ob iuris dispositionem in contrarium, siue ob defectum potestatis Magistratuū, & Tribunalium, non nisi Papa tanquam supremus Princeps rescribere potest, ideoque ista proprie dicitur audientia Principis; Puta, committendo causam aliàs de sui natura appellabilem, cum clausula *appellatione remota*, dum non nisi ad Principem, eiusque supremam potestatem pertinet, appellationem tollere, ac dispensare legibus, quæ illam concedunt, ideoque proponuntur, ac discutuntur causæ, ex quibus id concedendum sit, necne; Quamuis etenim in omnibus ijs, quæ à iure positio pendent, atque directe non ferunt, ius diuinū, vel naturale, ex magis recepto

13 professorū fori externi sensu, iuxta & absoluta sit Papæ potestas dispensandi, vel derogandi, etiam sine causa B; Nihilominus id fieri non debet, nec solet, quando iusta causa non accedat; ideoque examinantur causæ, quæ iustæ reputentur, nempe; Acta sanguinis coniunctio; Petentis paupertas; Magna causæ pietas; Motuum sedandi inimicitias, vel occurrendi scandalis; Vel petentis grauis ætas, quando de iuribus merè personalibus ac vitalitjs agatur, ut in causis beneficijs frequens praxis docet; Ideoque ipsi defensores decantare solent propositionem, quod appellatio est species defensionis, quæ tollenda non est; Id autem certam non habet regulam, cum totum pendeat à Papæ libero arbitrio, quod à singulorum casuum circumstantijs regulari solet.

Sunt item commissiones appellationis quæ porriguntur à Iudicibus, vel Tribunalibus,

B. supra disc. 2. & tit. de Regal. disc. 148.

14 nalibus, quibus causa ab eodem Papa commissa fuerit (ut supra) appellatione remota, quoniam cum ista clausula intelligenda veniat de appellatione friuola, & quæ probabile iniustitiæ, vel grauis motuum non habeat C, idcirco discutitur, an denuò de appellatione rescribi debeat, & an ad vtrumque effectum, deuolutiuum, & suspensiuum, vel potius ad solum deuolutiuum, non impedita interim executione, pro causarum qualitate, earumque circumstantijs, adeo ut pariter non detur certa regula.

Recurri etiam solet ad hoc Tribunal pro obtinendo cumulationem possessorij cum petitorio, super quo pariter discutitur solet, an accedat iusta causa, sine qua regula est, ut id concedi non debeat; Iustaque causa reputari solet; Vel ipsius possessionis turbiditas; Vel bonum ius nimium clarum petitoris; Vel diu intermissa, seu neglecta possessio; Aut ratio scandalorum, vel inconuenientium, cum similibus. D

Prout etiam peti solet rescriptum pro reiectione, vel suspensione purgationis 16 attentatorum, vel spoli in fine litis, ex aliqua iusta causa, sine qua id est denegandum; Puta ratione paupertatis; Aut clari boni iuris, adeo ut intret æquitas prohibitiua inanis circuitus; Siue turbiditas attentatorum, quæ dolosa dici non valeant, atque à bono iure pendeant, cum similibus. E

Pro frequentiori contingentia, ad hoc Tribunal recurri solet, pro remouendis 17 obstaculis, quæ præbeantur per clausulas præiudiciales in literis Apostolicis apponi solitas, ut sunt, clausula *sublata*, & decretum irritans; Siue quod de subreptione vel defectu intentionis, dari non valeat, dum per istas clausulas (ut Practici dicunt) clauditur os, atque ligantur manus, tam Iudici, quam Parti, ideoque recurritur pro obtinendo oris aperitionem.

Quamuis etenim de stricta iuris censura, plerique dentur casus, in quibus ex

huiusmodi clausulis, dictus effectus non resultet; Vel scilicet ex capite non comprehensionis; Aut ob defectum intentionis, (quando etiam de hoc cognosci prohibitum non sit); Adhuc tamen, pro frequentiori Rotæ, aliorumque Tribunalium stylo, dum Papa est præsens, atque facilis est recursus ad eum, ob quamdam reuerentiã, Tribunalia abstinere, atque remittunt Partes ad Sanctissimum. F

Duplicis autem generis sunt huiusmodi petitiones; Aliæ siquidem sunt, quæ 18 fiunt pro sola aperitione oris aduersus clausulas prædictas, ad effectum obtinendi habilitationem impugnandi, prout de iure ea, quæ continentur in literis habentibus istas clausulas, ipsius gratiæ, vel prouisionis substantia intacta remanente, quatenus aliàs de iure valida sit; Atque huic petitioni nimium de facili annui solet, cum ita non tollatur ius alteri Parti quæsitum.

Aliæ verò sunt petitiones reductionis ipsius gratiæ, vel prouisionis, ad terminos iuris, eam de medio tollendo, ac si non emanasset, adeo ut tangatur gratiæ principalis substantia, atque ita tollatur ius per eam quæsitum alteri Parti; Et tunc magis circumspicere, ac mature proceditur, atque non nisi ex magna, nimiumque iusta causa id concedi solet, ideoque magna dignoscitur differentia inter vtriusque petitionem, & alteram. G

De pluribus etiam in hoc Tribunali agitur, super quibus non nisi supremi Principis potestas est rescribendi; Puta, circa sanationes aliquorum defectuum, vel nullitatum, quas patiantur contractus; Ut præsertim, pro frequentiori praxi, contingit in censibus, qui contracti 19 sint, non seruata forma præscripta per Constitutionem Pij V., unde propterea recurri solet pro sanatione, quæ pro frequentiori stylo conceditur, cum clausula *cõfesso de vero credito*; Quoties tamè defectus proueniat ab omissione huius forme de nouo introductæ; Secus autem ubi ex infectione usuraria, vel ex alio substantiali

C. tit. de iudicij in disc. in quo agitur de appellatione.

D. tit. de iudicij agendo de ista cumulatione, & de iudicij possessorijs.

E. cod. tit. de iudic. agendo de attentatis, disc. 18.

F. cod. tit. de iudic. disc. 20.

G. ibidem.

tiali defectu proueniente ex intrinseca natura contractus, vt latius in eius particulari sede, vbi de pluribus ad materiã huius sanationis, eiusque effectibus, illo præsertim retractionis pro fructibus medijs temporis, Et vbi res non sit integra, quia nempe per sententiam census declaratus fuerit inuálidus, an hæc sanatio concedi debeat, necne. H

Item plæreque aliæ sanationes defectuum accidentalium concedi solent; Puta, in actibus extraiudicialibus; Illæ archiuations instrumentorum vel apocorum, quæ ad formam alicuius Constitutionis, vel Statuti facta non sit, cum similibus; Sed quoniam, vt plurimum, Causidici merè practici, omnia scientes per traditionem, nos de facili inuestigant principia; Hinc propterea sequitur, quod capiendõ generaliter istum terminum sanationis, in omni materia, petere quoque solent sanationem illorũ contractũ, qui per minores, vel per mulieres aut filios familias, & similes initi sint, non seruata forma legum municipalium seu Statutorum, adeo frequentium in Italia, vnde propterea declarantur nulli ipso iure, nullamque actionem vel obligationẽ pariũt ex deductis in sua peculiari materia; Verũ in facti contingentia, pluries hanc petitionem reijci obtinuit, quoniam ista nullitas prouenire potius dicitur à naturali, vel substantiali defectu consensus, quem lex ita præsumit, ideoque esset dispensare super defectu naturali, & circa substantialia consensus faciendõ debitorem eum, qui non sit; Et consequenter termini sunt valde diuersi.

De sanationibus quoque aliquarum nullitatum in processibus, & actibus iudicialibus agi solet; Et præsertim nullitatis quæ proueniat ex defectu citationis, circa quam procedi solet cum eadem distinctione, quod scilicet; Aut defectus est naturalis, & de facto, quia nempe nullatenus Pars citata sit; Et tunc sanatio non concedatur, cum sit defectus iuris naturalis; Aut verò defectus est in accidentalibus tantum, quia nempe citatio verè ac naturaliter adsit, sed non seruata quædam forma vel solemnitas à lege communi, vel municipali, siuè à stylo inducta;

Aut quod agatur de incidentibus, et tunc id concedatur, ita temperando potius quemdam indiscretum legis positivæ rigorem, qui litigantium calumnias frequenter confouere solet; Ideoque non est materia, quæ certam recipiat regulam, cum totum pendeat ab arbitrio ex facti circumstantijs regulando. L

22 Illa restitutio in integrum aduersus rem iudicatam, vel tres conformes, siue aduersus aliud obstaculum, quæ de iure vel stylo per Iudices & Tribunalia concedi non potest, vel non solet, in hac Signatura quoque peti solet, atque variè rescribitur, modò concedendo, modò denegando pro facti qualitate, & circumstantijs.

Quare ad istum præsertim effectum, ac ad altos supraenunciatos, & præcipuè ad illum aperitionis oris, vel alterius habilitationis, instituendi, vel instaurandi litem, quæ aliàs absque Principis rescripto filere deberet, inoleuit commendabilis stylus disputandi formiter de meritis negotij principalis, vt dici solet, pro gustu, ad effectum scilicet dignoscendi, an orator bonum ius foueat, vel saltem eius vehementem fumum præbeat; Ex ea congrua ratione, quod partes Principis sunt refecare lites, aut illis occurrere, nè orientur, quando ratio oppressæ iustitiæ aliter non suadeat; Ideoque de ista gustare debet.

23 Super competentia fori, de qua pro Tribunalium, & Iudicum qualitate Signatura Iustitiæ cognoscere non potest, in hac Signatura Gratia agitur, præsertim circa auocationes caularum à sacris Congregationibus, vt remittantur ad Iudices ordinarios, vel è contra, vt causæ alicui Congregationi remitti debeant; Siuè vbi agatur de illis Iudicibus vel Tribunalibus, quæ non subiaceant dictæ Signaturæ Iustitiæ; Vt (ex. gr.) sunt Tribunalia Cameræ, & Camerarij, ac Thesaurarij, aliorumque Præsidum, & officialium Cameralium, ac etiam Tribunal Fabricæ; Atq; sunt Archipræsbyteri Basilicarum, & quamplures Protectores, vel Iudices particulares privilegiati; Ac etiam Cardinales, quibus porriguntur solum commissiones signatæ manu Papæ; Et genera-

L. tit. de iudic. disc. 9.

ralites omnes illi Iudices, qui iurisdictionem metiantur ex eadem specie, seu qualitate commissionis Signatæ manu Papæ.

Prout etiam circa facultates, vt procedi valeat ad substationem illorum bonorum, ad quæ creditor in remedio saluani immisus fuerit, quando bona sint talia quod infra decennium satisfieri non valeat de eius credito; Aut vbi agatur de vnione plurium causarum coram vno, illas ab alijs Iudicibus auocando; Et in summa super ijs omnibus, in quibus Iudices ordinarij, & Tribunalia provide- re non possunt, adeo vt de iure, vel de stylo necessaria sit potestas Principis.

24 Super declaratione quoque aliquarum Apostolicarum Constitutionum, vel aliarum prouisionum, vel decretorum Apostolicorum, recurri solet ad hanc Signaturam, atque super hoc formiter rescribi non solet super commissionibus, sed oretenus Papa respondet, vnde propterea recepta conclusio est, quod declarationibus, quæ per Papam oretenus fiant in plena Signatura Gratia, deferendum venit, etiam sine aliqua scriptura, cum sit species notorij. M

25 Generaliter quoque in hoc Tribunali signantur, ex quodam recepto stylo omnes commissiones, quæ concernant causas Hierosolymitanæ Religionis; Vel scilicet inter ipsam Religionem, & illos, qui per eam reiecti, prætendendo se grauatos, appellent ad Papam eiusque Curiam Romanam, atq; petant committi causam appellationis, vel restitutionis in integrum in Rota, vel in alio Tribunali N; Siue vbi aliquis professus, post quinquennium reclamare velit aduersus professionem, vnde propterea ad præscriptum Consilij Tridentini indigeat restitutione in integrum, quoniam in alijs Religionibus (vt superius agendo de Congregatione Concilij aduertitur) huiusmodi commissiones dirigi solent dictæ Congregationi Concilij, eiusque consultationi absque alia discussione coram Papa, eiusque Signatura, secus autem in ista Religionem. O

M. tit. de fideicommiss. disc. 155. & tit. de Regular. disc. 32. & alibi sapius.
N. tit. de præminent. disc. 32. & seqq.
O. tit. de Regular. disc. 45.

Aut vbi agatur etiam de causis, & cõtrouerijs particularibus inter ipsos milites, vel cappellanos, siue seruentes, contententes de illis commendis, & dignitatibus, ratione antianitatis, vel benemerentiæ, iuxta ea, quæ in rerum beneficium sede insinuantur, cum similibus. P

26 Istius styli introductio sequuta fuit ex eo quod per priuilegia huic Religioni concessa præscriptus est appellationum ordo, quod. scilicet à Cõilio Ordinario tanquã Iudice primæ instantiæ, appellandum est ad Consilium Completum, & ab isto ad Capitulum generale, neque viterior detur appellatio, vnde propterea antiquioribus temporibus ista Religio prætendebat, quod ita, neque appellari posset ad Papam, eiusque Curiam, sed causæ egredi non possent religionem; Verũ hodie firmiter receptum est, vt ista prohibitio intelligenda veniat de alijs superioribus, & Iudicibus appellationum, non autem de ipso Papa, cum hæc appellatio nunquam sublata censenda sit Q; Adhuc tamen quæstiones superiunt super ista, gradualitate, vel ordine, & an hæc appellatio interponi possit omissio medio; Atque praxis rationabiliter recepit, vt negligatur vltimum medium Capituli generalis, ob eius incertitudinem, ac notabilem distantiam, cum huiusmodi causæ pro maiori parte sint personales, & super iuribus vitalitijs; Nõ solet autem negligi primũ medium Consilij Completi, quamuis aliquando ex causa, etiam, omissio isto medio, concedi soleat commissio in Rota, vt alibi aduertitur. R

27 Id autem procedit in causis, quæ concernunt ipsam Religionem eiusque professores, adeo vt Magn. Magister, eiusq; Consilium respectiuè processerit tanquã eiusdem Religionis Generalis, & Prælatus, atque in istis, non solum in Signatura disputari solet de omissione medijs vt supra; Verũ etiam de modo rescribendi, & an ad vtrumque effectum suspensiuum, & deuolutiuum, vel ad deuolutiuum tantum rescribendum sit, instantibus eiusdem Religionis Statutis suspensiuam appellationem denegantibus, vbi præsertim

P. tit. de benef. disc. 68. & 69. et in supplemento.
Q. dicto tit. de præminent. disc. 32. & seqq. & tit. de iudic. in Rubrica appellationum, disc. 37.
R. disc. 34. de præminent.

H. tit. de censib. disc. 3.

I. tit. de alienat. & contract. prohib. plurics.

tim agatur de dignitatibus, quæ aliquam annexam habeant administrationem; Secus autem ubi procedat M. Magister tãquam Princeps secularis, cum huiusmodi causæ ad Curiam non deuoluantur. S

Quatenus verò pertinet ad huius Tribunalis preparatoriam, seu ordinatoriam; Illi, qui ad Papam in Signatura recurrerunt, intendunt, in huiusmodi causis contentiosis, & præsertim, ad effectum impediendi executionem, vel ulteriorem causæ progressum, recurrunt ad præfatum Papæ Auditorem domesticum, à quo petunt sibi decerni locum inter dictas quindecim commissiones, atque interim mandari supersederi; Idque concedi, vel denegari solet, pro qualitate causarum, ac pro Pontificum, eorumque Auditorum vario stylo, ideoque certa & vniformis regula desuper statuta non est; Pendente autem hoc recurso, est supradendum, seu abstinendum in reuerentiam, atque alias gesta reputantur attentata vsque ad primam Signaturam. T

Cumque ista Congregatio teneri soleat die martis, idcirco Papa, die dominico de mane, & quandoque antea, pro vario Pontificum stylo, dicere solet se velle eam tenere, vnde propterea eadem die dominica informantur Prælati vorantes, ad effectum vt intermedio die Lunæ, causarum studio vacare valeant; Die verò lunæ, pro antiquo, & consueto stylo, informari solet ipse Papa, quamuis aliquando, pro eodem vario Pontificum stylo, informetur etiam die dominico; Vnde propterea in aula consueta audientia, sedendo, audit Aduocatos, & Procuratores qui informant genuflexi; Secluso autem isto reuerentiali obsequio, fit informatio cum omni libertate, eo more quo informantur omnes alij Iudices, ipsiq; Papæ benignissimè, & familiariter motiuati replicatur, atque generaliter discurretur, prout cū alijs Iudicibus fit; Singulariter autem quilibet defensores pro sua causa id agunt sine forma contradictorii, iuxta styli informandi Rotam, & Cameram, vel

Congregationes Cardinalium, aliaque Tribunalia.

Istius Signaturæ stylus est, quod aduersus resolutionem iam factam non conceditur noua audientia, vt facit Signatura iustitiæ, atque de hoc stylo testantur etiam antiqui scriptores V; Licet aliquando pro Papæ arbitrio, à quo totum pendet, soleat hæc audientia concedi; Et hæc quoad commissiones vel causas contentiosas.

Aliæ verò quindecim commissiones, hoc est quinque, quæ per quemlibet Prælatum proponuntur, sunt gratiosæ, id est quod nullum habent contradictorem; Vt (exempli gratia) sunt; Commutationes vltimarum voluntatum; Relaxationes aliquorum onerum; Applicationes subsidiarum dotalium, quæ præstari debent pauperibus puellis, ad fauorem coniunctarum testatoris, in aliqua maiori summa, cum similibus, in quibus non cadit regula, cum totum pendeat à Papæ arbitrio, neque desuper pro frequentiori stylo votum Prælatorum exquiri solet.

Super præmissis negotijs, tam contentiosis, quam gratiosis, per Papam, extrahanc solemnem Congregationem, signantur commissiones, vel supplicationes in Camera, eo modo quo signantur, quotidie tot supplicationes negotiorum Dataria; Verum ad plenam Signaturam remitti solent illæ commissiones, quæ probabilem habeant dubietatem, an signari debeant, necne, siue super modo signandi, vel rescribendi, adeo vt congrua reputetur earum formalis discussio in publica, & plena Signatura, cum voto dictorum Prælatorum.

Quinimodò frequenter, neque ista discussio sufficiens reputari solet, vnde propterea, non concedendo, neque negando id quod petitur, id remitti solet Tribunali, vel Iudici appellationis, cum illis clausulis, de quibus agitur magis distinctè, *disc. seq.*, agendo de Signatura Iustitiæ ad euitandam eorumdem superfluum repetitionem.

Prò

S. *tit. de benef. in supplemento, & tit. de iudic. in Rubrica appellationum disc. 37; & tit. de iurisdisc. 69. & in supplemento.*
T. *disto tit. de iudic. disc. 12. ad materiam attentatorum.*

V. *Gomes. in compend. Signaturæ ad regul. de non iudicando post quæst. 16.*

Prò qualitate verò negotiorum spectantium ad istam Signaturam Gratia, circa concessionem aperiitionis oris, vel restitutionis in integrum, siue cumulationis possessorij cum petitorio, aut reuocationis, vel suspensionis attentatorum, vel super sanationibus, rescribi solet, cum clausula *arbitrio*, id est quod Tribunal, cui causa principalis committitur, vel in quam iam introducta sit, ac pendeat, videat, an id quod petitur sit concedendum, necne, vnde propterea, vt tot Rotæ decisiones comprobant, adeo frequenter in eo Tribunali disputari, solet, an intret arbitrium, necne.

Quamuis autem istum rescribendi morem habeat quoque Signatura Iustitiæ, atque generalis sit propositio, quod arbitrium reguletur à iure, ideoque illud interponendum sit, quatenus ita ex iuris dispositione, vel intentione iustitia exigat; Atque generica etiam sit altera propositio circa istius clausulæ operationem, quod scilicet aliquid relaxet de rigore iuris, atque aliquam aperiat viam non scriptæ æquitati, quæ aliàs non intraret, vt Principis rescriptum aliquam faciat operationem, & non remaneat omnino inane.

Adhuc tamen notabilis dignoscitur differentia, inter vnus, ac alterius Signaturæ rescripta, quoniam illa Iustitiæ, magis strictè, & rigorosè intelligenda veniunt prout de iure; Ista vero Signaturæ Gratia magis largè, & cum aliqua maiori relaxatione rigoris, vel obstaculi legalis.

Credunt aliqui & præsertim Aulæ sequaces, vel professores illius literaturæ, vel facultatis, quæ politica dici solet, quod ista functio, seu Cōgregatio sit inanis, & superflua, quæ inutiliter occupet Pontificem per triduum; In audientia scilicet, in studio, & in explicatione functionis, vt supra, cum sit Summo Pontifici tempus adeo præciosum pro alijs grauioribus negotijs, quæ vrgent; Quemadmodum enim tot aliæ supplicationes vel negotia per organum Datarij, & Secretarij Brevium, seu etiam Auditoris domestici signantur, in Camera, ita idem de istis fieri posset; Vnde propterea (vt quædam moderna recens praxis docet), ista Signatura non adeo frequenter haberi consuevit.

Verum ista fortè videtur erronea opinatio eorum, qui discurreunt rerum superficiali, reflectendo ad solam signaturam huiusmodi commissionum vel supplicationum, non autem ad magnas nimiumque proficuas consequentias exinde resultantes; Tum ob consolationem, ac satisfactionem litigantium, qui se grauos, vel oppressos credunt, habendi hunc recursum ad supremum Principem qui ita publicè, ac solemniter, eorum iura audiat, & examinet; Tum etiam (& fortius) quoniam istud est omnium iudicum, & officialium magnum frænum, ad iustitiam bene administrandam, aliaque benè gerendum, quæ proprio muneri incumbunt, dum ita sciunt se frequenter expositos esse adeo publico iudicatu, in quo de eorum gestis rationem reddere debent coram Principe in adeo solemnem cætu Cardinalium ac Prælatorum aliorumque officialium vt supra; Ac etiam ob multas informationes, quas prudens, & oculatus Princeps reportare potest, ac solet à Curialibus & ab ipsismet Partibus interessatis occasione recipiendi singulares, & quodammodo auriculares informationes, absque alicuius assistentia, adeo vt liberè dici valeat quid sibi videatur; Potissimè quia cum vno & quodamque etiam cum duobus Curialibus defensoribus, admitti solet ad audientiam ipsa Pars interessata, quæ magis liberè, seu minus circumspectè exponat grauamina, quæ sibi, & alijs ab eo Tribunali vel officiali inferri credat; Ideoque est optima & oportuna ianua, per quam licitus reddatur ingressus veritati, quæ nimium rarò illum habet in aulis, Principum, Optimumque ac nimium commendabile dicendum est institutum, quod magis frequentari deberet, non in sola ratione explicandi illa negotia, quæ omnia, vel pro maiori parte commodè explicari possent in camera, sed pro dicto alio etiam politico sine regiminis publici vtriusque principatus.

Habet ista Congregatio, vel Signatura, Cardinalem Præfectum, ad effectum, Verum retineatur stylus repositi antiqui; sed videtur Præfectura potius ceremonialis, cum nunquam, vel nimium rarò, Cardinalis Præfectus se ingerat in huiusmodi negotijs, quæ, vt supra, explicantur, vel in plena Signatura coram Papa, P. 2. Relat. S vel

vel per organum eius domestici Auditoris, cuius munus, maiores, vel minores habet occupationes, pro genio, vel stylo personæ quæ officium occupat.

De regulari verò natura huius Tribunalis est, se non ingerere in causis indifferentibus, in quibus manus apposit, vel apponere potest Signatura Iustitiæ; Minusque in ijs, quæ de iure competant, siue per ordinarios Iudices concedi, vel explicari possunt, sed solum in ijs, quæ indigent suprema, & extraordinaria Principis potestate; Vnde propterea quâdo contingat, vt huiusmodi petitiones fiant, tunc prudenter, ac fundatè emanare solet rescriptum, quod orator vtatur suo iure, siue quod suos Iudices, & magistratus adeat competentes; Et meritò quidem, ex iuris propositione, quod vbi suppetunt remedia ordinaria, & iuridica, concedi non debent extraordinaria, quæ à Principis suprema pendeant potestate, cum hæc merè subsidiaria censenda veniat.

De Signatura Iustitiæ, eiusque stylis;
Et de Prælati, ex quibus hoc Tribunal constituitur.

S Y M M A R I V M.

- 1 **A**D quid erectum sit hoc Tribunal.
- 2 Qua die teneatur.
- 3 De Votantibus, & de differentia votantis, & alterius Signaturæ.
- 4 De voto, & potestate Præfecti.
- 5 De noua audientia, & de deposito faciendo.
- 6 De eadem potestate Præfecti circa quæ sentur.

- 7 De reuifore commissi, num eiusque officiali, & de commissionibus sub banca in causis appellabilibus.
- 8 De Auditore Præfecti Signaturæ, eiusque munere.
- 9 Quid facere debeat appellans pro causa propositione in Signaturæ.
- 10 Quomodo informetur Signaturæ.
- 11 Qualis sit numerus causarum seu commissionum.
- 12 Qui interueniant in Signaturæ ultra votantes, & Referendarios.
- 13 Ad quid sit interuentus Regentis Cancellariam.
- 14 De modo proponendi, & votandi, & quâdo resolutio conclusa dicatur.
- 15 De magno labore istorum Prælatorum.
- 16 Quod iudicia plura simul iuncta sint meliora, quàm singularia, licet virorum Magis doctorum.
- 17 De eodem magno labore Prælatorum sine stipendio.
- 18 De stipendio Præfecti, eiusque expensis.
- 19 Datur parabola, seu simile Curie, circa ordines Prælatorum.
- 20 Qui Prælati interueniant in Signaturæ.
- 21 De diuersis modis obtinendi Prælaturam.
- 22 De loco Referendariorum in Cappella.
- 23 De alijs curialibus.
- 24 De differentia Votantium Signaturæ Iustitiæ, & Signaturæ Gratiæ.
- 25 Quando appellatio admittatur etiam in causis executiuis.
- 26 Signaturæ cõmittente causam appellationis simpliciter sit retrotractio, & intrant attentata.
- 27 De reiectione omnimoda commissionis etiam ad effectum deuolutiuum, & quando.
- 28 Et quando de laceratione commissionis.
- 29 De duobus modis rescribendi cum præseruatione exequutionis, & de differentia inter eos, seu inter clausulas.
- 30 De clausula translatiua si quid exequerendum, eiusque operatione.
- 31 De clausula cum facultate manutenendi vel de clausula constito.
- 32 De clausula arbitrio.
- 33 An istæ clausulæ suspensiuæ, vel translatiuæ habeant oculos retro atque inficiant exequutionem iam factam.
- 34 De clausula ad legitimam, vel ad vltiorem.